

องค์ความรู้ ภาษา-วัฒนธรรม โดยสถาบันงานราชบัณฑิตยสภา

นายมนตรี ตราโมท

นายมนตรี ตราโมท เป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งในวงการดนตรีไทยที่รังสรรค์ผลงานอันทรงคุณค่าไว้ให้นุชนผู้สนใจดนตรีไทยได้เรียนรู้มากมาย สาขานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคประวัตินักดนตรีและนักร้อง ฉบับราชบัณฑิตยสภา พิมพ์ครั้งที่ ๓ แก้ไขเพิ่มเติม อธิบายถึงประวัติและเส้นทางการเรียนรู้ดนตรีไทยของท่านไว้อย่างน่าสนใจ ดังที่ยกมาพอเป็นสังเขปต่อไปนี้

นายมนตรี ตราโมท มีนามเดิมว่า บุญธรรม เกิดเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๔๓ เป็นบุตรนายยิ้มกับนางทองอยู่ ชาวจังหวัดสุพรรณบุรี นายมนตรี ตราโมท ได้เรียนรู้เครื่องดนตรีประเภทต่าง ๆ จากครูดนตรีหลายท่าน จึงมีฝีมือบรรเลงเครื่องดนตรีได้หลายชนิด ที่ได้รับยกย่องเป็นพิเศษ คือ ระนาดทุ้ม นอกจากนี้ยังเรียนวิธีแต่งเพลงกับพระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) และหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้รับมอบให้ทำพิธีไหว้ครูจากหลวงประดิษฐไพเราะ และเรียนโน้ตสากลกับพระเจนดุริยางค์จนสามารถอ่านและเขียนได้เป็นอย่างดี

ดี นายมนตรี ตราโมท รับราชการที่กรมพิณพาทย์หลวง ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นผู้บรรเลงระนาดทุ้มประจำวงข้าหลวงเดิม ต่อมาเมื่อมีการปรับเปลี่ยนระบบราชการในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงย้ายไปสังกัดกรมศิลปากรจนเกษียณอายุ นอกจากนั้นยังได้สอนดนตรี และเป็นผู้บรรยายพิเศษแก่สถาบันต่าง ๆ ด้วย

นายมนตรี ตราโมท ได้รับพระราชทานปริญญาคุณวุฒิปรัชชาบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยศิลปากรเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔ และจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้รับพระราชทานไม้เกียร์ดิสจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในฐานะนักดนตรีไทยตัวอย่างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔ โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นราชบัณฑิต สำนักศิลปกรรม ประเภททิวาจิตรศิลป์ สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔ และได้รับยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาคณตรีไทย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๒๘.

อารยา ภิรมงคลจิต